Innkalling til møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 20. januar 2015 kl. 09:15.
Møterom 546

Innkalles:
Bjørnar Borvik (leder) (a)
Magne Strandberg (a)
Bjørn Henning Østenstad / Linda Grøning for Anneken Sperr (a)
Jonas Jensen (b)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Emilie Melbø Kristoffersen (d)
Sandra Guderud (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 16. februar

Sak 1/15	**Godkjenning av innkalling og dagsorden**
	Innkalling: Dagsorden:
Sak 2/15	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 9. desember. Godkjent på sirkulasjon 11. desember. ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak a) JUS250-2-A Velferdsrett Litteratur b) **UTGÅR**. JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter Tillatte hjelpemidler til eksamen 2015 Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no De publiseres også sammen med innkallingen og protokollen på Studieutvalgets nettside: http://www.uib.no/jur/24968/studieutvalget
3	Tekstsammenfall med egne tekster i samme kurs – ref. sak 74/14-1 og 64/14-4: Fuskekomiteen har forberedt en gjennomgang av alle kursene for ett år og sammenfatter tilfellene av sammenfall med egne tekster i samme kurs. På den bakgrunnen vil oppfølgingspunktene fra sak 74/14-1 bli gjennomført.
Sak 3/15	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1 ***SU uttaler***	Årsrapport for utdanning. Studieutvalget sier seg tilfreds med den status som kommer til uttrykk i rapporten. Utvalget anser at den gir et godt uttrykk for arbeidet og prosessene i utdanningsdelen av fakultetets virksomhet, og den oversendes styret uten ytterligere merknader.
2 ***SU uttaler***	JUS131 Kontraktsrett II kursrapport Studieutvalget sier seg fornøyd med kursavviklingen og rapporten. Til pkt b: Det bemerkes at det er positivt at det blir gitt en god, faglig begrunnelse for at enkelte studentønsker ikke etterkommes. Det er selvsagt at de faglige vurderingene er avgjørende for gjennomføringen av undervisningen. Til pkt c: Kursansvarlig har dekning for sin oppfatning om at kursoppgavens primære misjon er læring, ikke prøving – selv om begge elementene omfattes. Evne til å anvende kunnskap på nye problemstillinger er et relevant læringsmål i programmet, og det er ikke noe hinder for å gi oppgaver som (enda) ikke er gjennomgått i kurset. Alle slike momenter må selvsagt tas med i vurderingen av studentenes prestasjoner, det later til å være godt ivaretatt her. Merknadene om ordgrensen tas foreløpig til orientering, SU vil avvente en konkret henvendelse fra kursansvarlige – eventuelt med forslag til øvrig omdisponering mellom kursoppgavene. Til pkt e: Studieutvalget stiller seg svært positiv til en slik utvikling av kurset som beskrives her – særlig positivt er det at muntlige ferdigheter gis større plass. Utvalget stiller seg bak de vurderingene som kommer til uttrykk i rapporten.

	Det er positivt at den ikke ubetydelige administrative innsatsen bak vellykket kursavvikling synliggjøres.
3 ***SU uttaler***	JUS132 Pengekravsrett Kursrapport
	Studieutvalget sier seg fornøyd med kursavviklingen og rapporten. Med hensyn til de praktiske vanskene med postgang og –levering: Noe av dette må tilskrives «julerushet» postgangen utsettes for hvert år. Det som kan repareres med interne tiltak, vil bli tatt hånd om av studieseksjonen.
	Vedtakssaker
Sak 4/15	JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner Eksamen Forslag fra emneansvarlig Christian Franklin med merknad fra studieadministrasjonen.
Vedtaksforslag	Saken oversendes fakultetsstyret med slik tilråding: Studieutvalget tilrår ikke at lengden på eksamen i JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner endres. Det henvises til tidligere søknader fra samme emnet og andre emner, og til den pågående prosessen med revisjon av studiemodellen.
Sak 5/15	Søknad om reisestøtte. Fra Tine Eidsvaag. Det vises til Studieutvalgets sak 2/14-6fra møtet 21. januar 2014. Uttalelsen derfra videreføres her.
Vedtaksforslag	Studieutvalget anbefaler at dekanen bevilger inntil kr. 2000,- til dekning av reiseutgifter til Tine Eidsvaags deltakelse i Nasjonalt møte om arbeidsrett i høyere utdannelse og arbeidsrettslig nettverk 7. og 8. januar 2015.
Sak 6/15	JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights og JUS250-2-C Health and Human Rights in the Welfare State. Endring i obligatorisk undervisning. Søknad fra emneansvarlig Henriette Sinding Aasen.
Vedtaksforslag	For JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights og JUS250-2-C Health and Humar Rights in the Welfare State endres emnebeskrivelsen ved at "Paper presentation" tas ut. Slik presentasjon kan fortsatt praktiseres som et frivillig undervisningstiltak, men inngår ikke som obligatorisk element fra hhv V15 og H15.
Sak 7/15	JUS123 Forvaltningsrett II Læringsmål og litteratur. Forslag fra emenansvarlig Bjørn Henning Østenstad.
Vedtaksforslag	Læringsmål og litteratur for JUS123 Forvaltningsrett II vedtas som foreslått. *Litteraturen foreligger ikke fra forlaget enda – publisering utsettes til den foreligger; eventuelt med endelig godkjenning av studiedekanen.*
Sak 8/15	JUS113 Kontraktsrett I Kursansvarlig 2015/2016. Forslag fra kursansvarlig.
Vedtaksforslag	Førsteamanuensis Hilde Hauge oppnevnes som midlertidig kursansvarlig for JUS113 Kontraktsrett I studieåret 2015/2016.
Sak 8a/15	JUS133 Rettskilde- og metodelære Litteratur. Forslag fra emneansvarlig Knut Martin Tande
Vedtaksforslag	Endringer i litteraturlisten for JUS133 Rettskilde- og metodelære vedtas som foreslått.

Eventuelt

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 3/15 – 1

Til Studieutvalget

Fra Studieseksjonen

Generelt om årsplan og årsrapport

Frem til 2013 har fakultetsstyret hvert år vedtatt årsplan for kommende år samt årsrapport for foregående år, etter at disse først har vært behandlet i SU og FU. Årsplanen er en oppfølging og konkretisering av fakultetets strategiplan. Årsplan for utdanning fungerer som et retningsgivende dokument for undervisningsdekanens og studieseksjonens arbeid, og er et redskap for å identifisere hvilke områder man skal prioritere å jobbe med i det kommende året. Underveis i året avgis en løypemelding til SU og fakultetsstyret der det gjøres rede for hvor langt man er kommet i å gjennomføre planene for inneværende år. Ved årets slutt (første styremøte i det nye året, med forutgående behandling i SU) avgis en årsrapport til fakultetsstyret der det gjøres rede for hvilke av planene som ble fullført og eventuelt hvilke planer som ikke ble fullført og i så fall hvorfor ikke.

Årsplan for 2014 ble behandlet av SU 21.1.14, og vedtatt av fakultetsstyret 4.2.14. [1]
Løypemelding for årsplan 2014 ble lagt frem for SU 14.10.14[2].

I tillegg til årsplan og årsrapport som er interne arbeidsdokument ved fakultetet, er fakultetet hvert år pålagt å avgi forsknings-, forskerutdannings-, og utdanningsmelding til UiB sentralt der det rapporteres om oppnådde resultater i året som har gått og prioritering av tiltak i året som kommer, etter bestemte parametere UiB har fastsatt. Disse meldingene skal avgis innen 1. april og utkast til utdanningsmelding vil bli fremlagt for SU, og deretter fakultetsstyret, i mars. I tillegg er UiB hvert semester pålagt å rapportere student- og studiedata samt forskerutdanningsdata til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).[3]

For å rasjonalisere arbeidet og minske antallet planer og rapporter, vil fakultetet fra og med 2015 utforme årsplan og utdanningsmelding i sammenheng. Prioritering av tiltak som skal gjennomføres i 2015 vil også ses i sammenheng med budsjettsaken som legges frem for styret i februar. Det legges derfor ikke frem utkast til årsplan for 2015 nå.

Årsrapport for utdanning 2014 følger imidlertid tidligere års praksis og legges frem for SU og deretter styret, nå. Fra og med 2016 vil det rapporteres om oppnådde resultat for 2015 i forbindelse med fremleggelse av forsknings-, forskerutdannings-, og utdanningsmeldingen vi leverer til UiB sentralt.

---

[1] Årsplanen i sin helhet kan leses her: http://www.uib.no/jur/73353/%c3%a5rsplan-2014#
[2] Løypemelding behandlet av SU 14.10.14, sak 65/14-1: http://www.uib.no/jur/50274/innkallinger-og-protokoller-2014
[3] Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) samler statistikk for utdanningssektoren på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet. DBH inneholder data om studenter, utdanning, forskning, personale, museum, areal, økonomi og selskapsdata. http://dbh.nsd.uib.no/index.action

ÅRSRAPPORT: ÅRSPLAN FOR UTDANNING 2014

Det juridiske fakultetets overordnete og langsiktige mål for utdanningsvirksomheten er i følge strategiplanen (2011-2015)[4] å:

> *«(…) videreutvikle sitt studieprogram faglig, pedagogisk og administrativt med sikte på å gi utdanningsvirksomheten en klar forskningsbasert profil, et bevisst fokus på forholdet mellom det nasjonale og det internasjonale, og studiekvalitet på internasjonalt høyt nivå».*

Årsplanen for utdanning er en konkretisering av enkelte tiltak vi skal prioritere i vårt arbeid med å realisere fakultetets utdanningsstrategi.

Her følger rapport over gjennomføringen av tiltakene i årsplanen for 2014.

1. UTREDNING AV MULIG OMLEGGING TIL NY STUDIEMODELL

Fra årsplanen:
Utredningen «Behovet for juridisk utdanning og kompetanse frem mot 2025» ble avgitt til Kunnskapsdepartementet 25. februar 2013. Arbeidsgruppen som sto for utredningen ble ledet av fakultetets dekan, Asbjørn Strandbakken[5].

Utredningen diskuterer hvordan den juridiske utdanningen i Norge bør utformes for å kunne møte samfunnets behov for juridisk kompetanse. Et av hovedpoengene i utredningen er om den integrerte masterutdanningen vi har i dag bør deles i en treårig bachelor og en toårig master. Spesielt med tanke på at det allerede finnes flere bachelorgrader i jus/rettsvitenskap.

I fakultetsstyremøte i desember 2013 ble det vedtatt at fakultetet skal starte en utredningsprosess for potensiell deling av dagens femårige mastergrad i en treårig bachelorgrad og en toårig mastergrad. Fakultetsstyret vil få seg forelagt utkast til mandat for det videre arbeidet i begynnelsen av 2014.

Fakultetet avholdt i januar 2014 studieseminar som videreførte diskusjonen om mulig omlegging av studieordningen ved fakultetet

Mulig oppstartstidspunkt for ev. ny studiemodell vil tidligst være høsten 2016.

Rapport:
Fakultetet avholdt i januar 2014 studieseminar som videreførte diskusjonen om mulig omlegging av studieordningen ved fakultetet

I sitt møte den 4. februar 2014 oppnevnte fakultetsstyret studieordningskomite og vedtok mandat for utredning av potensiell deling av dagens femårige mastergrad i en treårig bachelorgrad og en toårig mastergrad.[2]

I mai orienterte komiteen dekanatet om at organisasjons- og arbeidsform er noe annerledes enn det som var skissert i grunnlaget for fakultetsstyrets vedtak; en komite med 10 medlemmer innebærer en annen prosess enn en mindre prosjektgruppe.

Komiteen har hatt 13 møter og avholdt to allmøter i tillegg til ett spesifikt studentmøte, og ventes å legge fram sin delinnstilling 1 i begynnelsen av 2015.

2. DIGITALISERING

Fra årsplanen:
I løpet av de siste to årene har digital undervisning i form av podcast av forelesninger, opptak av faglige diskusjoner og opprettelse av kurs-blogger blitt prøvd ut på de fleste emner i det integrerte masterprogrammet i rettsvitenskap. Dette

---

[4] http://www.uib.no/jur/22517/strategiplan-det-juridiske-fakultet-2011-2015
[5] http://www.jus.uio.no/for-ansatte/aktuelt/aktuelle-saker/2013/juristutredningen.html
[2] http://www.uib.no/jur/62628/utredning-av-ny-studieordning-2014%e2%80%932016

arbeidet vil fortsette, samtidig som vi prøver ut nye medier og format. Fakultetet har investert i teknisk utstyr som vil gi god opptaks kvalitet, og muliggjøre videreutvikling av den digitale satsningen.

Digitaliseringen åpner for at undervisere kan se og vurdere hverandres undervisning og vise progresjon og sammenheng i kursene. Det kan også gjøre det enklere å dele undervisnings- og forskningsoppgavene tilknyttet det enkelte fagfelt og kurs.

Fakultetet vil i større grad gjøre opptak av aktiviteter som kan være faglig relevant og/eller viktig i å opparbeide et arkiv for fakultetet eller som kan nyttes i informasjonsarbeid. Det kan dreie seg om opptak av presentasjoner, seminarer, disputaser, intervjuer og faglige samtaler som ikke nødvendigvis er spesielt tilknyttet et enkelt kurs.

For å forankre satsningen i ledelsen ved fakultetet, har styret oppnevnt Knut Martin Tande[6] som visedekan for digitalisering i desember 2013. Det innebærer at vår satsning på digitalisering som bidrag til å øke studiekvaliteten i enda større grad blir synliggjort.

Fakultetet skal i løpet av 2014 utarbeide en helhetlig plan for opplæring og støtte for ansatte, og etablere planer for videre oppfølging både administrativt, faglig og pedagogisk.

Rapport:
Fakultetet tilbyr filmopptak (podcast) av alle forelesninger på emner på 1. – 4. studieår. Opptakene er nå kvalitetsmessig bedre enn tidligere. Filmopptakene legges ut på en egen emneblogg[7], som kun er tilgjengelig for studenter som tar emnet.

Høsten 2014 har også forelesningene på to spesialemner blitt filmet og lagt ut til studentene. Det er mulig å dele opp filmmaterialet, og å gjenbruke det senere. Ett kurs har benyttet denne muligheten høsten 2014. Ca. en tredjedel av de kursansvarlige på 1. – 4. studieår benytter også Edublogs som plattform for interaktivitet med studentene der de svarer på faglige spørsmål gjennom kurset.

Arbeidet med å filme andre faglige aktiviteter og arrangement er i gang, og det planlegges også fremtidige prosjekter. Fakultetet har i 2014 arbeidet med to større prosjekter; det ene er professor Jørn Øyrehagen Sunde sitt Landslovsprosjekt i samarbeid med Nasjonalbiblioteket, og det andre er en serie intervjuer med professor Jan Fridthjof Bernt. Tanken er at materialet fra disse to prosjektene kan benyttes både som forskningsformidling og i undervisningssammenheng. I tillegg er det gjort opptak fra diverse forskningsseminarer og foredrag.

2014 har først og fremst blitt benyttet til utprøving av nytt utstyr, testing av nye typer opptak ved fakultetet og eksternt og kvalitetsheving av eksisterende opptaksformer. Fra 1. september 2014 har fakultetsledelsen plassert det administrative ansvaret for digitaliseringsprosjektet i studieseksjonen samt at det er utpekt en egen administrativ koordinator som samarbeider med dekan for digitalisering. Det er nå flere ansatte involvert i opptaksarbeidet og arbeidet med å få prosjektet over i en driftsfase og større forankring i organisasjonen er startet. Fakultetet har også knyttet til seg to tekniske produksjonsmedarbeidere.

Arbeidet med å utarbeide opplæringsplaner og videre oppfølging vil fortsette i 2015.

3. ANDRE KVALITETSTILTAK

3.1 UNDERVISNINGSRESSURSER

Fra årsplanen:
Fakultetet har til i dag ført et nitid undervisningsregnskap, og alle ansatte innrapporterer undervisning og andre plikter hvert år. Dette er en konsekvens av at vi har knappe undervisningsressurser i forhold til den studieordningen vi har i dag. Etter hvert som fakultetet gledelig nok vokser, ønsker vi å etablere enda mer profesjonelle systemer som ivaretar oversikten over og en hensiktsmessig planlegging av ressursene. Vi vil i løpet av 2014 utarbeide en kravspesifikasjon og utrede en mulig løsning.

Rapport:

Undervisningsregnskap

[6] http://www.uib.no/personer/Knut.Tande
[7] http://edublogs.org/

Det har i 2014 ikke blitt utarbeidet kravspesifikasjon på eventuelt nytt system for registrering av undervisning. Skjemaet for undervisningsregnskap har imidlertid gjennomgått en revisjon, og er i dag et bedre verktøy i rapporteringen enn tidligere.

I 2014 har de vitenskapelig ansattes undervisningsønsker/-planer for de to neste årene blitt viet større oppmerksomhet i rapporteringsprosessen enn tidligere år. I rapporteringsdokumentet kan den enkelte underviser notere hva han/hun ser for seg av undervisning de to påfølgende årene. Tanken er at ledelsen skal få en samlet oversikt på basis av disse egenrapporteringene, som kan dras nytte av i undervisningsplanleggingen. Undervisningsregnskapet vil dermed i fortsettelsen potensielt kunne brukes mer aktivt enn tidligere som grunnlag for planleggingen av undervisningen.

Arbeidet med registrering av rapportert og planlagt undervisning er administrativt forankret i Forsknings- og stabsseksjonen.

Gjennomgang av alle kurs

Kursgjennomgangen er et felles prosjekt mellom kursansvarlig, visedekan for undervisning, studiesjef, gruppeleder for studieadministrasjon og den aktuelle studieårsansvarlige.

Status pr. 9.1.15.

Første ledd av gjennomgangen av samtlige kurs på de fire første studieårene – altså de emnespesifikke møtene – nærmer seg ferdigstilt. Visedekan for undervisning har definert formålet slik:

> *«Føremålet med kursgjennomgangen er å kartlegge dei sterke sidene til kurset, og å identifisere moglege endringsbehov. Ei felles forståing av kursets muligheter og utfordringar vil bidra til at kurset kan planleggast og gjennomførast på ein betre måte.*
>
> *Kursgjennomgangen fell dessutan saman med at eg nyleg har teke til som visedekan for undervisning. Eg ser på desse møta som eit godt høve til å få meir inngåande kjennskap til den samla kursportefølje til fakultetet, og til å etablere ein tettare dialog med dei kursansvarlege.»*

De første møtene ble avholdt i november 2014, og mens det siste avholdes 15. januar 2015.

Tema i møtene

Møtene har gitt interessante og nyttige innblikk i hvert enkelt kurs både faglig, pedagogisk og administrativt. I møtene har man hatt en fri og åpen dialog, og alle parter har hatt gode muligheter til å komme med innspill, ønsker og synspunkt. Dagsorden for møtene har inkludert:

- Kursets struktur, oppbygning og tidsrammer
- Eventuelle utfordringer knyttet til eksamensavvikling og sensorer
- Undervisningsressurser
- Undervisningsmateriell
    - Digitale læringsverktøy, Edublogs
    - Bruk av internasjonale rettskilder

Veien videre

Det er skrevet referater for samtlige møter og disse vil i første omgang bli gjennomgått av visedekan for undervisning, studiesjef og gruppeleder for studieadministrasjon, og det skal utarbeides et oppsummeringsdokument. Arbeidet vil bli videre fulgt opp i 2015.

3.2 ARBEIDSGRUPPELEDERE

Fra årsplanen:

Fakultetet vil fortsette å videreutvikle og ivareta de styrkene som ligger i ordningen med viderekomne studenter som del av vår lærerstab.

Vi fortsetter å forbedre opplærings- og oppfølgingsprogrammet for arbeidsgruppelederne slik at det kan gi faglig påfyll, informasjon om mulig forskerkarriere ved fakultetet og et inkluderende arbeidsmiljø.

Arbeidsgruppelederne har frem til nå vurdert egen rolle og arbeid, men de har ikke fått noen formell tilbakemelding fra sine studenter, utover «samtaletimene». Studieseksjonen har utarbeidet et evalueringsopplegg for arbeidsgruppelederne og samtlige vil bli evaluert i løpet av vårsemesteret.

Rapport:

Til studieåret 2014/2015 ble det rekruttert både arbeidsgruppeledere og studenter til arbeidsgrupper med nynorsk som arbeidsspråk. Det er opprettet to nynorsk-grupper på 1. studieår og en på 2. studieår. Formålet med gruppene er å legge til rette for at studenter som skriver nynorsk når de begynner på studiet, kan og vil fortsette med dette gjennom studieløpet.

Av forbedringer i opplærings- og oppfølgingsprogrammet for arbeidsgruppelederne kan det nevnes at det i februar 2014 ble gjennomført en større evaluering av arbeidsgruppene og arbeidsgruppeledernes arbeid blant studentene på 1. og 2. studieår. Formålet med evalueringen var todelt: Arbeidsgruppelederne skulle få tilbakemelding på arbeidet sitt, og fakultetet skulle få informasjon om studentenes utbytte av undervisningsopplegget på fakultetet – inkludert selve samlingene, arbeidsgruppeleders rolle og arbeidsgruppeoppgaver. Arbeidsgruppelederne ble invitert til en samling med gjennomgang av de generelle funnene i undersøkelsen i tillegg til at de fikk utdelt en rapport med resultatet fra sin gruppe. En spørreundersøkelse gjennomført blant arbeidsgruppelederne i etterkant viste at de fleste arbeidsgruppelederne hadde stort utbytte av rapporten med resultatet fra sin arbeidsgruppe.[8] Ettersom arbeidsgruppelederne har nytte av å få tilbakemelding på arbeidet sitt på denne måten, vil spørreundersøkelsen som gjelder arbeidsgruppelederne fra nå bli gjennomført årlig.

I juni ble det arrangert avslutningslunsj for arbeidsgruppelederne fra studieåret 2013/2014, og opplæring av nye arbeidsgruppeledere for studieåret 2014/2015 ble gjennomført i uke 33, og fortsatte i desember med en med en workshop om gruppedynamikk ved Tone Bergan, psykologspesialist og spesialrådgiver ved personal- og organisasjonsavdelingen.[9] I slutten av november ble det holdt julemarkering for arbeidsgruppelederne der også flere av de kursansvarlige deltok, i tillegg til representanter for fakultetsledelsen. Arrangement der arbeidsgruppeledere og fast ansatte møtes er også ment som et rekrutteringstiltak gjennom at de fast ansatte snakker om fakultetet som arbeidsplass og dermed kan friste noen av de dyktige arbeidsgruppelederne til å vurdere en fremtidig karriere ved fakultetet.

I midten av januar 2015 ble alle arbeidsgruppelederne invitert til en frokostsamling med informasjon om fakultetet som arbeidsplass. Prodekan for forskning, ansvarlig for phd-programmet i rettsvitenskap og professor Linda Grøning bidro med innlegg om hverdagen som forsker på fakultetet og informasjon om phd-programmet. Arrangementet holdes for å inspirere arbeidsgruppelederne, som alle er svært dyktige studenter, til å vurdere en fremtidig akademisk karriere. Ca 25 studenter møtte.

3.3 MASTEROPPGAVER

Fra årsplanen:

Fakultetet har vedtatt endringer i strukturen for masteroppgaven i styremøte i desember 2013. Det innebærer en styrking av den faglige oppfølgingen av studenter som skal skrive masteroppgave, ved bl.a. innlevering av prosjektskisse og egne fagansvarlige som er ansvarlige for tildeling av veiledere og generell oppfølging av studentene i arbeidet med å finne en problemstilling til oppgaven. Ny ordning implementeres delvis fra våren 2014 og for fullt fra høstsemesteret 2014.

De juridiske fakultetene i Tromsø, Oslo og Bergen har utarbeidet et notat med forslag til felles utforming av læringsmål, karakterbruk, veiledning og sensur for masteroppgaver. Notatet skal behandles av nasjonalt fakultetsmøte for juridiske fag i 2014.

Rapport:

Fakultetet vedtok endringer i undervisningsstrukturen for masteroppgave i desember 2013. Hovedformålet med endringene er å styrke den faglige oppfølgingen av studentene ved at fagansvarlige gir veiledning om valg av problemstilling både i fagmøter og i en egen emnebank. Studentene skal levere en prosjektskisse ved

[8] Rapport om evalueringen: http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/innkalling-su-juni2014.pdf

[9] Arbeidsgruppeledere for 2. studieår har denne workshopen i uke 33, mens for arbeidsgruppeledere på 1. studieår holdes den i desember etter at arbeidsgruppene i JUS111 Forvaltningsrett 1 har startet opp.

påmelding, og denne danner grunnlag for tildeling av veiledere og den obligatoriske to-timers workshopen i faggruppene ved starten av skrivesemesteret.
For våren 2014 ble de fagansvarlige sterkere involvert i arbeidet med å tildele veiledere. Fra og med høstsemesteret ble den nye ordningen implementert for fullt. For studentene som startet på masteroppgaven i august 2014, ble det holdt et generelt orienteringsmøte og fagmøter i forkant av påmeldingsfristen. På det generelle orienteringsmøtet presenterte de kursansvarlige den nye emnebanken for masteroppgave som er utviklet i Edublogs. Etter påmelding tildelte de fagansvarlige interne veiledere eller foreslo aktuelle eksterne veiledere med bakgrunn i studentenes prosjektskisser. Alle påmeldte studenter hadde fått veileder innen semesterregistreringsfristen 1. september. Det ble holdt workshop i 12 av 14 faggrupper i høstsemesteret. For to av faggruppene ble det ikke nødvendig å holde workshop fordi det ikke var noen påmeldte studenter.

Ut fra de erfaringene man gjorde seg ble det ved slutten av høstsemesteret gjort endringer i opplegget for masteroppgave. SU vedtok i november workshop-notat som nytt arbeidskrav. Studentene skal skrive eget workshop-notat samt lese medstudenters notater som forberedelse til obligatorisk workshop i faggruppene. Fakultetsstyret vedtok i desember endring i rammene for workshop i faggruppene fra maksimum 15 deltakere til 10 . Endringene som ble vedtatt i november og desember 2014 gjelder fra og med vårsemesteret 2015.

Vårt fakultet har samarbeidet med UiT og UiO om en felles utforming av læringsmål, retningslinjer til veileder, retningslinjer til sensor og karakterbeskrivelser for masteroppgaver. Notatet ble diskutert på nasjonalt fakultetsmøte i oktober og det er dialog mellom fakultetene om videre oppfølging.

3.4 LÆRINGSMILJØ

Fra årsplanen:
For å styrke og utvikle støtteapparatet til studentene ytterligere, tar studieseksjonen sikte på å lage et internt opplæringstilbud til studieveilederne ved fakultetet i løpet av året.

Rapport:
Arbeid med internt opplæringsprogram for studieveilederne ved fakultetet er påbegynt og studieveilederne hadde første samling i juni.
Opplæringsprogrammet legges opp som et internt forum for og med studieveilederne, der studieveilederne tar opp aktuelle problemstillinger og drøfter case. På første samling i juni ble blant annet sikkerhetsrutiner for veiledere gjennomgått.

Grunnet sykdom i seksjonen ble det ikke gjennomført flere samlinger for studieveilederne høsten 2014. Arbeidet med opplæringsprogrammet er nå tatt opp igjen, og foreløpig er én samling fastsatt våren 2015. Intensjonen er å gjennomføre to samlinger pr. semester.

Fra årsplanen:
Hva gjelder det fysiske læringsmiljøet, skal store deler av Dragefjellet skole oppgraderes i perioden høst 2014 til vår 2015. Vi ser frem til lokaler med balansert ventilasjon og rehabiliterte fasiliteter til erstatning for dagens godt brukte lesesaler, fellesarealer og kontorer.

Rapport: Rehabilitering av Dragefjellet skole startet like etter semesterslutt i juni. Fremdriftsplanen for arbeidet har blitt overholdt gjennom hele høsten, og planlagt overlevering er i begynnelsen av april. Det ser ut til at kompensasjonslokalene til studentene fungerer og benyttes.

3.5 EKSTERNE SENSORER

Fra årsplanen:
Gitt fakultetets begrensede undervisningsressurser, prioriterer vi interne lærere til undervisning. Fakultetet benytter derfor i stor grad eksterne sensorer og veiledere. Sensorer i vårt sensorkorps er vurdert og godkjent av dekan etter fakultetets retningslinjer. Vi rekrutterer også aktivt blant tidligere arbeidsgruppeledere.
For å bidra til våre eksterne sensorer og veilederes kompetanse ønsker vi å gi dem en tettere oppfølging med informasjon og mer aktiv deltakelse i fakultetets aktiviteter.

Rapport:
Det er visedekan for undervisning som står for den fortløpende vurderingen og oppnevningen av nye sensorer. Som følge av fravær i studieseksjonen i 2014 har arbeidet med å utvikle rutiner for tettere oppfølging av

eksisterende sensorer blitt nedprioritert. Det er tidligere gjennomført en større utredning om kvalitetssikring og oppfølging av sensorer som vil bli behandlet i formelle organ i 2015. Ett av tiltakene er opprettelse av et nyhetsbrev som sendes til eksterne sensorer og veiledere (i tillegg til fakultetets andre eksterne kontakter). Arbeidet med å etablere slikt nyhetsbrev ble påbegynt høsten 2014, og er foreløpig på planleggingsstadiet. En tar sikte på å sende ut første utgave av nyhetsbrevet i løpet av mai måned, og deretter hvert halvår.

4. INTERNASJONALISERING

Fra årsplanen:
Handlingsplanen for internasjonal virksomhet ved Det juridiske fakultet gjaldt ut 2013. Fakultetet skal våren 2014 utarbeide ny handlingsplan for internasjonal virksomhet for resten av strategiperioden. Blant prosjekter som skal følges opp kan vi nevne:

- *konsolidering og videreutvikling av samarbeid med Kina, blant annet:*
  - *phd-seminar på Nordic Centre ved Fudan University i Shanghai*
  - *workshop/seminar med norske og kinesiske forskere på Renmin University Beijing*
- *konsolidering og videreutvikling av samarbeid med Russland, herunder:*
  - *miljørettsseminar i Russland med norsk og russisk deltakelse høsten 2014*
  - *utlysning av studentstipend til russiske studenter for studier ved fakultetet høsten 2014*
- *delegasjonsreise til Canada høsten 2014*
- *deltagelse på NAFSA konferanse i San Diego, USA i mai 2014*
- *ytterligere fremstøt mot USA*
- *vurdere flere utvekslingsmuligheter i Asia/Østen*
- *besøk til Penn State Law*

Internasjonaliseringsarbeidet ved fakultetet vil dermed også i 2014 særlig ha særlig søkelys på Kina, Russland og Nord-Amerika. I tillegg vil det selvsagt også bli lagt vekt på å opprettholde det gode samarbeidet med våre mange europeiske partnere.

Rapport:
Våren 2014 ble det nedsatt en arbeidsgruppe som utarbeidet forslag til Handlingsplanen for internasjonal virksomhet ved Det juridiske fakultet for perioden 2014-2015. Ny handlingsplan ble vedtatt av fakultetsstyret i juni. I den nye handlingsplanen er det fortsatt utvikling av samarbeid med særlig Kina, Russland og Nord-Amerika som er fokus, i tillegg til å sondere mulighetene for å utvikle samarbeid andre steder i Asia.

4.1 NORD-AMERIKA

- En delegasjon fra fakultetet deltok på NAFSA-konferansen (Association of International Educators) i San Diego i mai 2014. Dekan Asbjørn Strandbakken holdt innlegget «Perspectives on Legal Education from Europe» på konferansen. Delegasjonen hadde møter eller samtaler med representanter for Penn State University og University of Minnesota som er eksisterende partnere, og det ble opprettet kontakt eller avholdt møter om mulig fremtidig samarbeid med American University Washington College of Law, St Louis University, University of San Diego, og Charlotte Law School. En utvekslingsavtale med American University Washington College of Law ble signert i løpet av høstsemesteret 2014.
- Fordi fakultetet har inngått flere samarbeidsavtaler i USA i løpet av de siste årene finnes det nå et godt utvekslingstilbud for jusstudenter som ønsker seg til USA. Som følge av dette vil fakultetet fra studieåret 2015/2016 ikke lenger godkjenne studier ved American University Washington Semester Program som del av mastergraden i rettsvitenskap.[10]
- I november fikk fakultetet innvilget søknad om NOK 200 000 til et samarbeidsprosjekt sammen med Penn State University i USA og Bergen Teknologioverføring AS fra Partnerskapsprogrammet for Nord-Amerika som administreres av Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU).[11] Prosjektet inneholder både felles workshop med opphavsrettsforskere fra fakultetet og Penn State, kombinert med læring om Penn States arbeid med digitale læringsstøttesystemer, og stipend til amerikanske studenter for studier og internship på BTO – et pilotprosjekt for å øke amerikanske studenters interesse for utveksling til Bergen.

[10] Orienteringssak om praksisendring Washington Semester Program, se SU-sak 64/14-5 fra 14.oktober 2014: http://www.uib.no/jur/50274/innkallinger-og-protokoller-2014
[11] http://www.siu.no/Hoeyere-utdanning/Nord-Amerika-og-nordomraadene/Partnerskapsprogram-for-Nord-Amerika

- I slutten av oktober dro en delegasjon fra fakultetet til Canada for å delta på Transatlantic Science Week i tillegg til å besøke eksisterende samarbeidspartner Western Law ved University of Western Ontario, og potensielle nye samarbeidspartnere University og Toronto Faculty of Law og Schulich School of Law ved Dalhousie University. Besøket hos University of Toronto var positivt, og dialog om mulig fremtidig samarbeidsavtale er innledet. Besøket til Dalhousie University var også vellykket, og en studentutvekslingsavtale med School of Law er i ferd med å bli signert. Besøket hos Western Law ga mulighet til å bli bedre kjent med dette partneruniversitetet som ingen fra fakultetet har besøkt tidligere, og til å presentere vårt tilbud til deres studenter. Det ble også avholdt møte med aktuelle forskere om mulig fremtidig forskningssamarbeid.

4.2 RUSSLAND

- Våren 2014 ble det lyst ut fire studentstipend for russiske studenter fra to av fakultetets russiske partneruniversitet i Moskva og Kaliningrad, med interesse for energi- og miljørett. Tre russiske studenter studerte i Bergen høsten 2014, mens det fjerde stipendet ble lyst ut på nytt for våren 2015. Stipendene er finansiert av midler tildelt gjennom Samarbeidsprogrammet med Russland som administreres av SIU[12]. I dette prosjektet er det også tildelt midler til en forskerworkshop «Current issues of Energy Law» som er planlagt til mars 2015.
- I november fikk fakultetet innvilget prosjektsøknad på NOK 300 000 til videre samarbeid med Russland fra SIU. Prosjektet er en videreføring av det påbegynte samarbeidet innenfor energi- og miljørett, og vil finansiere 4 studentstipend og nok en forskerworkshop.

4.3 KINA

- I juni arrangerte fakultetet for andre gang ph.d.-seminaret «Chinese Legal Culture» på Nordic Centre ved Fudan University. Seminaret ble delvis finansiert av SPIRE-midler bevilget fra UiB sentralt. I tillegg ble det holdt rundebordskonferanse på Renmin University i Beijing, med ph.d.-deltakere både fra Renmin og Bergen.
- Som følge av workshopen som ble holdt med forskere på Renmin University i Beijing i juni 2013, er flere av våre vitenskapelige ansatte siden blitt invitert til, og har deltatt på, relevante konferanser i Kina.
- Førsteamanuensis Bjørnar Borvik ble i desember 2013 forespurt om å bidra i undervisningen om internasjonale menneskerettigheter ved Renmin University. Borvik har det faglige hovedansvaret for et valgemne om europeiske menneskerettigheter. Kurset gjennomføres i april og mai 2015. Reise- og oppholdsutgifter dekkes av Renmin University.
- På bakgrunn av kontakt som ble opprettet under deltakelse på konferanse i Kina i september 2013, fikk fakultetet besøk av en representant fra Shandong University Law School i juni 2014. Memorandum of Understanding ble signert i november. Førsteamanuensis Bjørnar Borvik og professor Jon Petter Rui er nå tilknyttet universitetet som Visiting Professors, og har det faglige ansvaret for et valgemne i europeiske menneskerettigheter. Kurset gjennomføres i oktober 2015, og det skal til sammen holdes 36 timer med forelesninger. Reise- og oppholdsutgifter dekkes av Shandong University.
- Det arbeides med å opprette et spesialemne i kinesisk rett (utvalgte emner) ved fakultetet i Bergen. Det er meningen at undervisningen på dette kurset skal gis av vitenskapelig ansatte ved Renmin University School of Law og Shandong University School of Law.
- Peking University Law School kontaktet fakultetet våren 2014 med forespørsel om samarbeid. På bakgrunn av denne henvendelsen har det blitt signert en Memorandum of Understanding og en ny studentutvekslingsavtale.

4.4 ANDRE STEDER I ASIA

- Fakultetet har ved to anledninger våren 2014 hatt besøk av representanter fra juridiske fakultet i Japan med interesse for samarbeid. Det pågår dialog om mulige fremtidige avtaler om studentutveksling og annet samarbeid.
- Fakultetet fikk i november innvilget NOK 600 000 til å opprette samarbeid med National Law University Dehli fra Samarbeidsprogrammet med India som administreres av SIU.[13] Prosjektet fokuserer på studentutveksling og etablering av forskerkontakt både på ph.d.-nivå og seniornivå

[12] http://www.siu.no/Hoeyere-utdanning/BRIKS-og-Eurasia/Samarbeidsprogrammet-med-Russland-2011-2016
[13] http://www.siu.no/Hoeyere-utdanning/BRIKS-og-Eurasia/Samarbeid-med-India

gjennom tre felles workshoper med deltagere både fra India og Norge. En delegasjon fra fakultetet vil reise til Delhi for et oppstartsmøte for prosjektet siste uken av mars 2015. Målet med besøket er å bli kjent med partnerinstitusjonene, snakke om detaljene i prosjektet og diskutere utkast til studentutvekslingsavtale.

I tillegg til arbeidet som er gjort innenfor de spesifikke geografiske fokusområdene i handlingsplanen, ble det i løpet av 2014 også inngått syv nye samarbeidsavtaler innenfor Erasmus-programmet i Europa. I januar 2014 ble Erasmus+, EUs nye program for utdanning, ungdom og idrett lansert.[14] Som følge av dette har det høsten 2014 pågått arbeid med fornying av alle fakultetets Erasmus-avtaler for hele programperioden som strekker seg fra 2014-2020. Pr 12.1. er det 14 avtaler som fortsatt ikke er fornyet. Fakultetet har purret de avtalepartnerne det gjelder. Høsten 2014 ble det gjennomført et stort arbeid ved hele UiB for å bedre informasjonen om eksisterende utvekslingsavtaler. Arbeidet er nå ferdigstilt og nye nettsider om utvekslingsavtaler ble lansert like før jul, i god tid før søknadsfristen for utveksling som er 1.2.2015. De nye avtalenettsidene utgjør en betydelig kvalitetsheving og forbedring av informasjonen om utvekslingsmuligheter.

5. UTVIKLING SOM HAR SKJEDD I 2014 UTOVER TILTAKENE NEDFELT I ÅRSPLANEN

5.1 MIDLERTIDIG TOÅRIG MASTERPROGRAM OPPRETTET

I sitt møte 19.6. opprettet Universitetsstyret et toårig masterprogram i rettsvitenskap, etter at forslaget om oppretting av masterprogram først hadde vært behandlet på sirkulasjon i SU og av Fakultetsstyret 11.6.

Masterprogrammet er opprettet for at bachelorkandidater fra Høgskolen på Lillehammer, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder skal kunne søke lokalt opptak direkte til fjerde studieår hos oss, istedenfor å søke gjennom Samordna opptak. Dette har lenge vært et ønske fra de tre nevnte institusjonene, og den samme målsetningen har kommet til uttrykk i politiske prosesser.[15]

Som følge av en uttalelse fra Statsråden i Stortingets spørretime søkte fakultetet Kunnskapsdepartementet om finansiering av 30 studieplasser i et toårig løp som en overgangsordning fram til en eventuell ordinær 3+2-modell er i drift. Programmet som ble opprettet på rekordtid[16], er i innhold og struktur identisk med fjerde og femte studieår i det femårige integrerte masterstudiet i rettsvitenskap, så langt dette passer, og driftes i full integrasjon med eksisterende program.

For drift utover det første kullet forutsettes det at studieplassene fullfinansieres. Det er ikke gitt tilsagn om slik finansiering i statsbudsjettet for 2015, og fakultetet avventer revidert nasjonalbudsjett før det tas stilling til om det vil bli gjort opptak til det toårige masterprogrammet høsten 2015.

I denne sammenhengen ble vi konfrontert med behov for kompetanse på opptak. Selv om vi har drevet med opptak til spesialemner, har vi aldri hatt særlig oppmerksomhet rettet mot dette. Det viste seg at vi har vært svært heldig med rekrutteringen i nær fortid, og to av våre ansatte hadde nettopp denne nøkkelkompetansen. De gjorde en stor innsats i opptaket H14, og har senere bidratt til betydelig utvikling på opptakssiden hos oss. Dette innebærer utvilsomt et stort og merkbart, positivt bidrag til studieseksjonens kvalitet.

5.2 NYTT STUDIEPROGRAM OPPRETTET (POSTSTUDIERETT)

Praksisen med at studenter har kunnet få utvidet masterstudierett og reservasjon mot utstedelse av vitnemål etter oppnådd grad ble avviklet i mai 2014 og erstattet av en poststudierett[17]. Årsakene til avviklingen var flere:

- *For studenter*

[14] Erasmus+ erstatter Erasmus Lifelong Learning Program som gikk fra 2007-2013. Mer om innholdet i Erasmus+: http://www.siu.no/Politikk-og-analyse/Noreg-og-Europa/EU-og-utdanning/(view)/10588

[15] Det vises konkret til Stortingets spørretime onsdag 2. april 2014, der statsråden svarte på spørsmål fra representanten Norunn Tveiten Benestad om mulighetene for en overgang til masterstudier for kandidater med bachelorutdanning i jus. I oppfølgingen ble også behovet for en overgangsordning trukket fram, i påvente av eventuell iverksettelse av ny studiemodell for masterstudiet i rettsvitenskap ved ett eller flere juridiske fakultet. Statsråden uttalte der at han "vil være positiv til å se på eventuelle forslag til overgangsordninger som institusjonene legger frem etter å ha hatt dialog seg imellom". I dialogen i spørretimen kommer problemstillingene godt til uttrykk. https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2013-2014/140402/ordinarsporretime/12/

[16] Ut fra ordinær tidsplan for opprettelse av nye studieprogram skulle planene om opprettelse av dette programmet vært meldt inn i utdanningsmeldingen som ble levert våren 2013.

[17] Etter vedtak i Studieutvalget 1.4.14 (sak 29/14). Poststudieretten sorterer under det nye studieprogrammet POSTMAJUR.

- en egen poststudierett er mer hensiktsmessig for studentene, både teknisk og praktisk
- studentene kan nå få utstedt vitnemål uten at dette avslutter studieretten. Dette var ikke en mulighet tidligere
- søknadsperioden blir utvidet, og studentene får raskere tilbakemelding fra fakultetet

- *For administrasjonen*
  - poststudieretten er enklere å administrere og kvalitetssikre enn den foregående ordningen, og i kjølvannet av dette: mindre arbeidskrevende
  - de ferdige juristene blir adskilt fra de som rent faktisk er masterstudenter, og det blir enklere å få generert korrekte studentdata[18]
  - det er langt enklere å finne og registrere ferdige kandidater, og er slik et nyttig redskap i prosessen med å utstede vitnemål

Med en poststudierett kan studentene kan ta spesialemner, fjerdeårsemner og etikk-kurs[19]. Poststudieretten gis kun én gang (og utelukkende fra og med semesteret etter at grad er oppnådd). Den er på to semestre og termineres uten varsel etter dette. For mer informasjon, se fakultetets side om poststudierett.

5.3 LOKALE OPPTAK TIL SPESIALEMNER

Studieseksjonen har i løpet av året sett nærmere på retningslinjer og praksis for lokalt opptak til spesialemner og satt i gang et arbeid med å oppdatere rutiner for behandling av søknader om opptak (ref. siste del av avsnitt 5.1). Nye saksbehandlingsrutiner er på plass, noe som har gjort at opptakene nå gjennomføres på en mer effektiv måte.

Seksjonen har også gjennomgått kravene som stilles til dokumentasjonen søker sender inn i forbindelse med søknad om opptak, da særlig med fokus på søkere med utdanning fra land utenfor Norden. Dokumentasjonskravene kan bli skjerpet inn for å sørge for en bedre behandling av disse søkerne, særlig med tanke på å kunne vurdere utdanningsbakgrunnen opp mot de gjeldene forkunnskapskravene til emnene søker ønsker opptak til. Dette arbeidet er godt i gang i seksjonen, men er ikke ferdigstilt. Seksjonen vil fortsette dette arbeidet i tiden framover, og sak vil bli fremlagt for SU når alle sider ved mulige nye dokumentasjonskrav er utredet.

Tilbake til sakslisten

[18] Bl.a. viktig i rapporteringen til Kunnskapsdepartementet (Database for statistikk om høgre utdanning) og UiB sentralt
[19] Med forbehold om at de ikke avskjæres av gjentakskvote, tregangersregel eller andre begrensinger, og at det er ledig plass på emnene.

Sak 3/15 – 2

Til Det juridiske fakultet
Fra Johan Giertsen, kursleder JUS 131 høstsemesteret 2014

JUS 131 KONTRAKTSRETT II – KURSRAPPORT 2014

a) *Strukturen på kursopplegget*

Strukturen bygger i hovedsak på samme modell som flere tidligere år.

b) *Forelesningene*

Forelesingene ble delt på Giertsen og Monsen, og ble spredt utover kursperioden. Videopptak var tilgjengelig. Noen studenter ønsker forelesingene samlet tidlig i kursperioden, andre foretrekker at disse spres. Min erfaring er at det siste er mest hensiktsmessig. Tas alle forelesingene tidlig, vil mange studenter trolig ikke se dybden i problemene. Når krevende temaer tas mot slutten av kurset, har flere av studentene forutsetninger for å trenge dypt inn i stoffet, og se sammenhengene i faget.

c) Obligatoriske oppgaver

Oppgavesettet var i hovedsak en videreføring av tidligere års oppgaver, bortsett fra endringer fordi direktivet om forbrukerrettigheter ble gjennomført fra juni 2014. Ordgrensen er en utfordring på noen av oppgavene. Tross en innstramming av omfanget i oppgavene på kurset i 2014, bør vi se på omfanget på nytt i årets kurs. Oppgavene dekker et bredt felt av emner. Alle oppgavene holder en vanskegrad som svarer til eksamensoppgaver.

Obligatorisk kursoppgave ble kritisert for å ha vært vanskelig. En stor del av oppgaven dreide seg om det som erfaringsmessig er vanskeligst i kontraktsrett II – erstatning. Det er mulig at kurslederen og studentene som reiste denne kritikken har ulike syn på kursoppgavens funksjon. Kurslederen antar at arbeid med en krevende kursoppgave i tre døgn ofte gir stor læringseffekt. Kurslederen vektlegger da læringseffekten, mens kritikerne kanskje så på oppgaven som en «hjemme-*eksamen*» der det var viktig å prestere bra. Tross at oppgaven ble ansett vanskelig, var snittnivået på besvarelsene solid. Oppgavens tema om bl.a. erstatning var ikke gjennomgått på forelesingene før kursoppgaven. En formodning er at studentenes arbeid med kursoppgaven muliggjorde øket innsikt i erstatning når foreleseren (Monsen) kom til dette temaet, og at kunnskap ervervet i arbeidet med kursoppgaven bidro til større forståelse for erstatning i sluttfasen av kurset fordi studentene da lettere kunne se dybden i problemene – slik at kursoppgaven ble «studentvennlig» likevel, fordi den kan ha bidratt til å øke nivået i et vanskelig emne. Men det er selvsagt mulig at kurslederens inntrykk på dette punktet ikke treffer.

d) Skriving og kommentering

Kommentarer ble gitt både av storgruppelederne og av eksternt engasjerte kommentatorer. Kurslederen har ikke mottatt kritikk på kommenteringen.

e) Storgrupper

Storgruppene gjennomgikk oppgavene. Nytt av året var at grupper av studenter fremla muntlig opplegg for besvarelse av særskilte storgruppe-oppgaver. Bakgrunnen var dels et ønske om å engasjere studentene sterkere slik at storgruppene får mindre preg av enetale fra gruppelederne, viktigheten av at studiet også oppøver evnen til muntlig fremleggelse, og kritikk fra studentene på tidligere kurs om at det kan bli kjedelig når man først har kollokvium på en oppgave, så skriver denne, så retter oppgaver skrevet av andre studenter, og så gjennomgår oppgaven i storgruppen. En erfaring er at tidsrammen ble et problem når gruppene både skulle gjennomgå oppgavene studentene hadde skrevet og i tillegg ha student-fremleggelser. Mitt syn er at slike fremleggelser bør videreføres, og så får vi eventuelt nedjustere ambisjonene om at «alle» spørsmål som kan reises i de skrevne oppgavene skal drøftes. At noen storgrupper vektlegger drøftelse av spørsmål X i en oppgave og andre vektlegger spørsmål Y, bør ikke være noe problem. Svaret på at opplegget for storgruppene ble omfattende, bør derfor ikke være å kutte ut muntlige fremleggelser og strømlinjeforme oppgave-gjennomgangene slik at alle gjør det samme. Svaret bør i stedet være en aksept for at vi bør ha muntlige fremleggelser, og at man ikke kan forvente fullstendige oppgave-gjennomganger. Det siste kan lett bli mye enetale fra gruppelederen.

f) Eksamen

Ingen spesielle merknader. Nivåkontrolløren var imponert over snittnivået.

g) Studieadministrativ service

Har fungert godt. Flott service fra fakultetets dyktige administrasjon.

h) Karakterer, strykprosent, frafall

Karakterfordeling

A	32	11,2%	(7,8)
B	73	25,2 %	(25,5)
C	118	41,3%	(40,7)
D	51	17,8%	(21,4)
E	12	4,2%	(4,9)

Til sammen 286 (346 i 2013).

To (fire i 2013) studenter strøk. Totalt møtt til eksamen og sensurert: 288 (350 i 2013).

Statistikkene fra Felles Studentsystem viser at det var 50 studenter som (i) møtte, men ikke leverte besvarelse, og (ii) leverte besvarelse og strøk. Tilsvarende høsten 2013 var 17. Verken kurslederen eller fakultetet har så vidt vites mottatt klager eller kritikk på eksamensoppgaven.

i) Studieinformasjon og dokumentasjon

Ingen spesielle merknader.

j) Tilgang til relevant litteratur

Det er ikke meldt om problemer med å få tak i relevant litteratur. Læreboksituasjonen er ikke optimal. En endring kan tidligst ventes når ny studieordning trer i kraft.

2) Faglærers vurdering av undervisningslokalene

Ingen merknader.

3) Faglærers kommentar til studentevaluering

Studentevaluering skjedde som vanlig ved referansegruppe. En del synspunkter kom fram, og er søkt hensyntatt ved utarbeiding av kursrapporten.

4) Faglærers samlete vurdering

Hovedinntrykket er at studentene legger ned stor arbeidsinnsats og har godt læringsutbytte, og at kurset ikke har behov for mer omfattende endringer. Kurslederen er imponert over studentenes bratte læringskurve fra oppstart kurset i august til eksamen i oktober.

Bergen 9. januar 2015

Johan Giertsen

Tilbake til sakslisten

Sak 3/15 – 3

RAPPORT – KURS I PENGEKRAVSRETT H-14

Kurset i pengekravsrett høsten 2014 ble gjennomført på samme måte og etter samme struktur som foregående semestre. Fagets læringsmål har ligget fast en del år og de viktigste emnene i faget har en ganske statisk rettskildesituasjon, slik at faget gir godt grunnlag for å videreføre de deler av opplegget som viser seg å fungere godt. Samtidig medfører den knappe kurstiden (7 uker) utfordringer som bl a begrenser muligheten for vesentlige endringer.

Kurset er bygget opp slik at forelesningene begynner i uke 1, de fire ukentlige kursoppgavene begynner i uke 2 mens obligatorisk oppgave skrives i uke 4. Kurset avsluttes med skoleeksamen i uke 7. Behov for generell lese- og fordypningstid søkes bl a oppnådd ved å begrense omfanget på de obligatoriske oppgavene.

Forelesningene og kursoppgavene er avpasset slik at de emnene som tas opp i kursoppgavene er omtalt i forelesningene før studentene skal skrive oppgavene. Dette synes å fungere greit.

Tre av de fire kursoppgavene var uendret fra tidligere år. Kursoppgave nr. 1, som har vært en teorioppgave om rente og rentetapserstatning, er nå blitt endret til en praktisk oppgave om samme tema. Endringen skyldes at rettsutviklingen innenfor deler av temaet (krav på rente uten hjemmel i lov, avtale eller sedvane) blir mer og mer krevende å håndtere i en teorioppgave, ikke minst etter seneste høyesterettsdom om dette (Rt 2014.501). Jeg oppfattet at endringen fungerte positivt for studentene (som naturligvis bare har egen erfaring med ett oppgavesett), blant annet ved at tidligere ganske utbredte studenttilbakemeldinger om å plassere kursoppgave nr 1 senere i kurset, ikke forekom denne gangen.

Det har vært en utfordring å få faste interne lærere til å ta storgruppeundervisning i faget, noe som bl a har sammenheng med det lave antallet faste lærere med hovedforskningskompetanse innen formuerett. Denne gangen var imidlertid 4 av 5 storgruppeledere erfarne lærere, noe som er positivt.

Obligatorisk kursoppgave synes å ha fungert godt for studentene. Ordningen med muntlig gjennomgang av kursoppgaven kort tid etter innleveringsfristen fungerte også denne gang tilfredsstillende.

Skoleeksamen ble gjennomført uten at jeg har mottatt tilbakemeldinger fra sensorer eller studenter om at det har vært særlige problemer.

Karakterfordelingen er i hovedsak i samsvar med retningslinjene. Strykprosenten er som vanlig lav.

Sensuren av obligatorisk oppgave forløp greit. Sensuren av skoleeksamen fungerte, med forbehold for selve den fysiske gjennomføringen av nivåkontrollen, jf nedenfor, også greit. Nivåkontrollen viste i liten grad vesentlige forskjeller på sensorene. En av sensorene skilte seg noe ut gjennom noen faglig mindre adekvate vurderinger av enkeltelementer i besvarelsene, men uten at dette ga seg gjennomgående uttrykk i annen vurderingsnorm enn den normale.

Gjennomføringen av nivåkontrollen ble imidlertid vanskeliggjort av at flere av forsendelsene fra sensorene ble til dels vesentlig forsinket. Sensorene skulle sørge for at nivåkontrollbesvarelser var meg i hende senest 23. desember. Av flere grunner var bare fire av åtte forsendelser mottatt innen fristen. I ett av tilfellene var problemet at posten ikke klarte å levere «over natten» til 23. desember. Denne pakken (og eventuelt andre) ble heller ikke levert 24. desember fordi ekspedisjonen ikke var betjent og postbudet ikke hadde mulighet for å komme i kontakt med noen som kunne ta imot foresendelsene. Ettersom 3. juledag var en lørdag, ble forsendelsene først levert påfølgende uke. Fra en sensor mottok jeg bare besvarelser fra tre ulike nivåer, tilsynelatende fordi sensor bare hadde rettet noen få besvarelser innen leveringsfristen (hennes pakke var for øvrig en av de forsinkede). Både for hennes og et par andres del var det også problem å få tilbakemelding på e-posthenvendelser om foreløpig karakterfordeling.

Jeg har allerede tatt opp med administrasjonen at det må være kontaktinformasjon ved infosenteret slik at post kan komme frem også på dager hvor infosenteret er stengt. For øvrig bør det innskjerpes overfor sensorer at frister skal overholdes og at en bør være tilgjengelig på e-post i perioden sensuren foregår. Uavhengig av dette vil mine erfaringer med aktuelle sensorer få betydning når jeg senere skal velge sensorer til kurset, uten at jeg ser grunn til å utdype og konkretisere dette ytterligere i rapporten.

Studieadministrativ service var som vanlig utmerket.

Rammevilkårene for kursgjennomføringen var god. De midlertidige undervisningslokalene i brakker på Sydneshaugen fungerte tilfredsstillende.

Studentevalueringen var i det alt vesentlige positivt. Jeg har ingen vesentlige kommentarer til den.

16. januar 2015

Rune Sæbø

Tilbake til sakslisten

Sak 4/15

Studieutvalget
Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen

Bergen, 27.11.14

Søknad om endring av eksamenslengde på ordinær eksamen – JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner

Det søkes herved om en endring av eksamenslengden på kurset JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner («NIRI») fra 4 til 6 timer.

De siste årene har stadig flere studenter gitt uttrykk for et ønske om 6-timers ordinær eksamen på NIRI-kurset. Hovedinnvendingen synes å være at dagens ordning med 4-timerseksamen ikke gir tilstrekkelig med tid for å kunne utvise læringsutbyttet de føler at de har fått i løpet av kurset.

6-timerseksamen har også vært etterspurt av flere studenter jeg har snakket med som har tatt kurset tidligere, og har vært et gjengående tema på referansegruppemøtene de tre siste årene. At studenter eventuelt ønsker mer tid på eksamen mer generelt er kanskje ikke så overraskende – slik er det nok i flere fag. Etter samtaler med studentene på referansegruppemøtene virker det heller ikke som om det er eksamensoppgavene i seg selv som er problemet (at de eventuelt er for store og/eller krevende).

Tidsbegrensningen rammer også til en viss grad utformingen av eksamensoppgavene. NIRI er et av fagene med størst pensumdekning og faglig bredde på hele Masterstudiet, og dekker over utvalgte deler av statsretten, folkeretten, EU-retten og EØS-retten. Det unike, overordnede komparasjonsformålet med kurset forsøkes ivaretatt ved å gi studentene eksamensoppgaver som berører alle (evt. flere av) fagområdene. Komparasjons- og teorioppgaver er nyttige verktøy i denne forbindelse, mens praktikumsoppgaver – av hensyn til tiden studentene har til disposisjon – fort kan fremstå som mer «teoripregede». En eventuell overgang til 6-timers ordinær eksamen vil gjøre det mulig å gi studentene mer utfordrende praktikumsoppgaver som går i dybden på enkelte problemstillinger, og slik sett mer egnet som ledd i et profesjonsstudium.

Med vennlig hilsen,

Christian Franklin

Førsteamanuensis Christian Franklin
Kursansvarlig JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner

Merknader fra studieadministrasjonen:

Spørsmålet om utvidelse av eksamenstiden for skoleeksamen blir aktualisert med ujevne mellomrom. Skoleeksamen ble kortet ned fra seks til fire timer i fakultetsstyrets budsjettvedtak for 2009, sak 85/08 den 16. desember 2008. Bak den konkrete avgjørelsen lå rent økonomiske betraktninger.

Vedtaket føyer seg imidlertid godt inn i den ønskede utviklingen fra Kvalitetsreformen, idet man trekker ressursbruken bort fra prøving og i stedet investerer i undervisning.

Det er fortsatt ønskelig å minimalisere ressursbruken knyttet til prøving. På den annen side er det klart at vi har høye krav og forventninger og tunge forpliktelser knyttet til kvaliteten på prøvingen.

Både for JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner og for fjerdeårsemnene har spørsmålet om lenger eksamenstid vært behandlet tidligere. Det særegne med JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner er at det er komplekst sammensatt av tre fagområder, det særegne med fjerdeårsemnene er at de er større enn andre emner (20 sp mot 8 – 17).

Ved hver behandling har forslagene blitt avvist, og det vært vist til hensynene over: Samlet ressursbruk og hensynet til å allokere ressursbruken mellom undervisning og prøving. JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner har utvilsomt sine faglige og strukturelle særtrekk, det er imidlertid ikke entydig klart at disse bør lede til en større *eksamen*, i større grad enn andre emners særtrekk. I søknaden vises det til behov for å håndtere mer utfordrende praktikumsoppgaver til eksamen – i kurset er det allerede rom for et mer omfattende skriftlig arbeid i form av obligatorisk kursoppgave.

Nå står vi i tillegg overfor en mulig endring av studiemodellen – noe som kan tenkes å åpne for nye prøvingsformer og andre måter å tenke vurdering i og utenfor undervisningen.

Tilbake til sakslisten

Sak 5/15

Tine Eidsvaag

Førsteamanuensis

Kursansvarlig arbeidsrettslige spesialemner

Bergen 29. desember 2014

Studieutvalget

v/Johanne Spjelkavik

Søknad om støtte til deltakelse på nettverk for arbeidsrettsundervisningen.

Med dette vil jeg søke om reisestøtte til deltakelse på møte i nasjonalt nettverk for arbeidsrettsundervisning, 7-8. januar 2015, se vedlegg. Møtet er i regi av Arbeidsrettsgruppen ved Universitetet i Oslo. Møtet er gratis og overnatting blir betalt av arrangørene, men deltakerne må selv betale reise.

Jeg har søkt om Meltzer-midler til reisestøtte for 2014, men ikke fått innvilget noe derfra.

Antatte kostnader:

Nattog med soveplass Bergen-Oslo 6.-7. januar 2015	kr. 1.200,-
Tog Oslo-Bergen 8. januar 2015	kr. 250,-
Diett (frokost 7. januar og middag 8 januar 2015, andre måltider inkl.)	kr. 500,-
Div	kr. 50,-
Til sammen	kr. 2.000,-

Vennlig hilsen

Tine Eidsvaag

Nasjonalt arbeidsrettslig nettverk

Oslo, onsdag 7. og 8. januar 2015

Hotel Bristol, Oslo
Møterom i Konferanseavdelingen
(nærmere angivelse vil følge)

Program

Onsdag 7. januar

Ankomst, innsjekk for overnattende

11.30 Lunsj

12.30 Åpning, «registrering» og presentasjon; opplegg

13.00 **Presentasjon av prosjekter ved Arbeidsrettsgruppen, UiO, med spørsmål/diskusjon – à 30 min**.

– Orientering om: Marianne Jenum Hotvedt, *Arbeidsgiverbegrepet : En analyse av grunnlaget for arbeidsgiverplikter* (innlevert avhandling) [MJH er forhindret fra å delta]

– Anette Grønnerød-Hemmingby, *Velferdsgoder – arbeidsgivers endringsadgang*

– Alexander Næss Skjønberg, *Fredsplikt som begrensning av arbeidskamprett*

14.30 Pause – kaffe/frukt

15.00 – Andreas van den Heuvel, *Minstelønnsreguleringer*

– Stein Evju, *Tariffbundethet, ufravikelighet, avtalevalg*

16.00 Kaffe

16.15 Refleksjoner om arbeidsrett som disiplin og undervisningstema i aktuelt perspektiv

«Rundebordsdiskusjon», med presentasjon av andres (enn Arbeidsrettsgruppens) temaer eller arbeidsfelt (jfr. Vedlegg her)

18.00 **Middag**

Torsdag 8. januar

09.00 Nytt i litteratur, undervisningsopplegg m.v., og praktiske samarbeidsspørsmål

10.30 Pause – kaffe/frukt; utsjekk

11.00 *Faglig tema*: Aktuelle lovendringsspørsmål og tilhørende problemstillinger

12.30 (ca.) Avslutning

13.00 **Lunsj**

Vedlegg: Materiale med kommentarer

Til onsdag 7. januar – Arbeidsrett som disiplin og undervisningstema

To artikler, om «Utviklingstrekk i den individuelle arbeidsretten» (2011) og om «Arbeidsrettsdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk» (2012), følger vedlagt.
De kan være et startpunkt for en diskusjon, men i mindre grad i detaljer.

Temakrets i undervisningsopplegg i de enkelte kurs/ved de enkelte institusjoner kan diskuteres i sammenheng med dette og som oppfriskning og oppdatering fra nettverksmøtet i januar 2014. – Her er det sammenheng med temaet 8. januar om «Nytt i litteratur …».

Til torsdag 8. januar –

Nytt i litteratur, undervisningsopplegg m.v.

Utsnitt fra Arbeidsrettgruppens elektroniske nyhetsbrev *ArbeidsrettsNytt* (kvartalsvis) følger vedlagt. Nyhetsbrevet finnes på nettsiden http://www.jus.uio.no/ifp/forskning/omrader/arbeidsrett/gruppen/arnytt/; der det også kan tegnes gratis «abonnement» ved påmelding på e-postliste.

Aktuelle lovendringsspørsmål og tilhørende problemstillinger

De mest aktuelle, verserende sakene er forslagene om endringer i arbeidsmiljøloven, med Prop. 39 L (2014–2015) om midlertidige ansettelser mv. og Prop. 48 L (2014–2015) om arbeidstid, aldersgrenser og endinger i allmenngjøringsloven.

Proposisjonene finnes på Regjeringens nettsider, https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/id2000006/?ownerid=165, og likeledes på Stortingets nettsider, https://www.stortinget.no/no/, under «Finn sak etter status – Til behandling» (og andre «innganger).

For enkelhets skyld følger de derfor ikke vedlagt her.

Det kan selvsagt også være andre aktuelle saker. Meld dem inn på forhånd, for mulig forberedelse, eller ta dem opp i møtet.

Tilbake til sakslisten

Sak 7/15

Professor (ph.d.) Bjørn Henning Østenstad
Postadresse: Det juridiske fakultet, Postboks 7806, N-5020 Bergen.
Telefon: 55 58 95 81 (a), 988 05 949 (mob.)
E-post: Bjorn.Ostenstad@jur.uib.no

Til Studietuvalet
(her)

Jus 123 (Forvaltningsrett II) – framlegg til nye læringsmål og revidert pensum

Vedlagt ligg framlegg til nye læringsmål og revidert pensumliste for Jus 123 (Forvaltningsrett II).

Læringsmåla er gjennomgått og (forsøkt) reformulert i samsvar med krava i Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk. Intensjonen om at det skal vere ei kopling mellom emna frå den spesielle forvaltningsrett og den allmenne forvaltningsrett er gjort tydelegare.

Pensum er også revidert. Som hovudlitteratur gjer eg framlegg om å vidareføre utdrag frå Eckhoff/Smith, *Forvaltningsrett*, Kjønstad/Syse, *Velfredserett I* og Bugge, *Lærebok i miljøforvaltningsrett*. I alle desse bøkene er det gjort ein del kutt. I tillegg gjer eg framlegg om at det blir teke inn enkelte kapittel frå Karl Harald Søvig (red.)), *Forholdsmessighetsvurderinger i forvaltningsretten.* Denne antologien er framleis under publisering (Fagbokforlaget), men skal etter det som er lova vere i handelen innan 10. februar 2015. Kursstart er 16. mars.

Om pensum meir i detalj:
I Bugge si bok er kap. 1 (Innføring i miljøforv.rett), kap. 3 og 4 (internasjonal miljørett og EØS-dimensjonen) og kap. 6 (saksbehandling) kutta. Målet er å gjere pensum lettare å integrere med det som er hovudtematikken i kurset: den allmenne forvaltningsretten. Til no har studentane opplevd pensum i miljøforvaltningsrett som noko framand i så måte. Det som står att frå boka er dei meir konkrete reglane om arealplanlegging (kap. 7, var ikkje med tidlegare), naturmangfald (kap. 8) og forureining (kap. 9). Til saman 110 sider. NETTO er det tale om kutt av 70 sider frå Bugges bok.

I Kjønstad/Syse, Velferdsrett I, har eg også kutta om lag 70 sider: kap. 4 om kommunehelsetenesta er ute, tilsvarande enkelte tema om tvang. Det som står att er kap. 5 om rett til spesialisthelsetenester og kap. 10 om tvang, t.o.m. punkt 10.6 – herunder framstillinga av reglane om tvang i psykisk helsevern. Dette burde vere tilstrekkeleg til å gje ein smakebit frå den spesielle forvaltningsrett som skal byggjast saman med det allment forvaltningsrettslege. Det står att ca. 90 sider frå boka, NETTO kutt der er då på om lag 70 sider.

Frå Eckhoff/Smith som framleis er hovudboka, er kutta kap. 10 om «bevilgningsmyndighet» mm., kap. 27 (konsesjonar), kap. 28 (monopol og off. stønad), kap. 31 (handheving) og kap. 23 (tilsyn og kontroll). Totalt kutt på om lag 55 sider.

Frå Søvig (red.) sin antologi om forholdsmessigvurderingar er teke inn kap. 2 (JF Bernt), kap 3 (Niels Fenger om EU/EØS), kap. 4 (Jørgen Aall om EMK), og endeleg kap. 10 (Søvig om velferdsmessige tvangsinngrep). Totalt er om lag 110 sider lagt til pensum frå denne boka.

Totalt sidetal er etter dette 512 – norma ut frå kurset sin storleik (17 studiepoeng) er 510. Dette inneber at det totale sidetalet er kutta med 80–90 sider samanlikna med tidlegare. Det er vidare ført opp eit utval av aktuelle tekstar som tilleggslitteratur.

Ei innvending kan vere at hovudlitteraturen er spreidd over 4 bøker, mot tidlegare 3. Det inneber, i utgangspunktet, endå ei bok å kjøpe for studentane. Å trekkje inn antologien til Søvig er likevel ønskeleg ut frå faglege grunnar. Dels for å gje pensum ein internasjonal dimensjon, dels for å få inn tekstar med større akademisk djupn, og eg har måtte leggje avgjerande vekt på dette.

Det juridiske fakultet, 07.01 2015

Bjørn Henning Østenstad
Kursansvarleg for Forvaltningsrett II

Vedlegg:
- Framlegg til læringsmål
- Framlegg til pensum

Mål og innhald

Forvaltningsrett er rettsreglane om organisering, ansvarsforhold og vedtakskompetanse i offentleg forvaltning, og om dei rettar og plikter borgarane har overfor forvaltninga. Offentleg forvaltning omfattar både organ for stat og kommune, samt private som treff avgjerd på vegne av det offentlege om rettar og plikter for borgarane. Konkret kan dette vere kollegiale organ, som kommunestyre eller styret ved Universitetet i Bergen, eller administrative organ som rådmannen i ein kommune, fylkesmannen og departementa. Stortinget og domstolane er offentlege organ, men ikkje ein del av forvaltninga.

Tema for universitetsfaget forvaltningsrett, er dei generelle reglane som gjeld for heile den offentlege forvaltninga eller dei største og mest sentrale delane av denne – det som også blir kalla allmenn forvaltningsrett. Ved Universitetet i Bergen er studiet av forvaltningsretten delt i to. *Forvaltningsrett I* (jus 111) tek først og fremst sikte på å gje grundig kjennskap til reglane om forvaltninga si sakshandsaming nedfelt i forvaltningslova. I tillegg gjev *Forvaltningsrett I* ei innføring i hovudtrekka i den allmenne forvaltningsretten elles. *Forvaltningsrett II* (jus 123) byggjer vidare på dette, og tek sikte på å gje studentane ein meir inngåande kunnskap i dei personelle og materielle kompetansespørsmål, samt verknadene av kompetansesvikt. I del II blir også teke opp enkelte emne frå den spesielle forvaltningsrett som er eigna til å illustrere prinsipielle spørsmål.

Læringsutbyte/resultat

Etter at kurset i *Forvaltningsrett II* er gjennomført, skal studentane som læringsutbyte ha grundig kunnskap om følgjande:

- Dei særlege metodiske problemstillingane som den allmenne forvaltningsretten reiser.
- Det juridiske kompetanseomgrepet, herunder forholdet mellom ulike typar kompetanse.
- Personelle kompetansespørsmål, mellom anna delegasjon.
- Kravet om heimel (materiell kompetanse) i forvaltningsretten, særleg om når heimel i formell lov trengst, og i den samanheng innhald og utstrekning av det tradisjonelle norske legalitetsprinsippet. Det blir forventa kjennskap til hovudelementa i det EMK-rettslege heimelskravet.
- Spørsmålet om forholdsmessigheit (proporsjonalitet) som skranke for forvaltninga si utøving av kompetanse, både ut frå tradisjonelle norske rettskjelder, EU-/EØS-retten og EMK-retten.
- Skiljet mellom rettsbruksskjønn og forvaltningsskjønn, inklusive forholdet mellom desse omgrepa og domstolskontrollen, samt dei rettslege skrankane som gjeld ved forvaltningsskjønn.
- Forvaltninga sin kompetanse til å stille vilkår for vedtak, avtalekompetanse og kompetanse til førehandsbinding (av kompetanse).
- Dei rettslege konsekvensane av kompetansesvikt, særleg om når eit vedtak blir ugyldig.
- Utvalde problemstillingar frå høvesvis miljøretten og helse- og sosialretten, med vekt på korleis desse emna frå den spesielle forvaltningsrett samspelar med dei allmenne forvaltningsrettslege prinsippa.

Etter at kurset i *Forvaltningsrett II* er gjennomført, skal studentane som læringsutbyte ha tileigna seg følgjande ferdigheiter:

- Bruk av allmenne forvaltningsrettslege prinsipp i analysen av problemstillingar frå ulike greiner av ei mangslungen offentleg forvaltning, også med utspring i sektorlovgjeving eller faktiske problemstillingar som ikkje har vorte fokusert uttrykkjeleg under kurset.
- Kunne innhente og systematisere rettsleg relevant materiale, og på grunnlag av dette identifisere problemstillingar og samanhengar og kunne føreta ein sjølvstendig analyse ut frå eit samansett rettskjeldebilete.
- Kunne vurdere kritisk godleiken av element i den ulovfeste forvaltningsretten ut frå grunnleggjande verdiar som rettstryggleik.

Etter at kurset i *Forvaltningsrett II* er gjennomført, skal studentane som læringsutbyte ha styrkt sin generelle kompetanse til å

- tileigne seg ny kunnskap om juridiske emne,
- systematisere og analysere eit komplekst rettsleg materiale, også med utspring i kjelder ein ikkje har kjennskap til eksistensen av frå før,
- formidle juridisk analyse, gje råd og ta standpunkt,
- presentere og argumentere for eigne vurderingar og konklusjonar, både skriftleg og munnleg,
- arbeide sjølvstendig og i grupper.

Pensum i jus 123 (Forvaltningsrett II), studieåret 2014/2015

Hovudlitteratur:

1. Torstein Eckhoff og Eivind Smith, *Forvaltningsrett,* 10. utg. 2014: kapitla. 8, 9, 23–26 og 29, 30 og 33.
2. Karl Harald Søvig (red.): *Forholdsmessighetsvurderinger i forvaltningsretten*, 2015: kapitla 2–4 og 10.
3. Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, *Velferdsrett I,* 5. utg. 2012: kapittel 5 og kapittel 10 (punkta 10.1–10.6).
4. Hans Chr. Bugge, *Lærebok i miljøforvaltningsrett,* 3. utg. 2011: kapitla 7–9.

Tilleggslitteratur:

- Torstein Eckhoff og Eivind Smith, *Forvaltningsrett,* 10. utg. 2014: kapitla. 1–4, 6, 10, 27–28 og 31–32. Kan dels tene som ein repetisjon av sentrale grunnomgrep og omsyn, nemnt allereie under Forvaltningsrett I (jus 111), dels som ei utfylling av hovudlitteraturen i djupn og breidd.
- Karl Harald Søvig (red.): *Forholdsmessighetsvurderinger i forvaltningsretten*, 2015: resten av boka. Fyller ut hovudlitteraturen både i breidd og djupn.
- Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, *Velferdsrett I,* 5. utg. 2012: kapitla 2, 4 og kapittel 10 (punkta 10.7–10.11). Fyller ut hovudlitteraturen i breidd og til dels også i djupna.
- Hans Chr. Bugge, *Lærebok i miljøforvaltningsrett,* 3. utg. 2011: kapittel 1 og 5. Kapittel 1 fyller ut i djupn og breidd. Kapittel 5 pensum under tingsrettskurset, men kan no vere nyttig som ein repetisjon.
- Legalitetsprinsippet – meir djuptloddande enn hovudlitteraturen:
    - Roald Hopsnes og Raymond Solberg: «Legalitetsprinsippet», *Jussens Venner,* 2005 s. 77–155.
    - Jan Fridthjof Bernt: «Legalitetsprinsippet og andre hjemmelsspørsmål i den offentlige rett – noen prinsipielle betraktninger», i *Lov og frihet – festskrift til Johs. Andenæs på 70-årsdagen*, Bratholm, Anders/Christie, Nils og Opsahl, Torkel (red.), (Oslo 1982) s. 509–526. Også trykt i *Jussens Venner,* 1983 s. 119–135.
- Forvaltningsskjønn vs. rettsbruksskjønn – meir djuptloddande enn hovudlitteraturen:
    - Marius Stub: «Om «fjordlaksformelen» og forvaltningens subsumsjonsfrihet – En kommentar til Hans Petter Graver», *Lov og Rett*, 2008 s. 166–181.
    - Hans Petter Graver: «Fjordlaksformelen og forvaltningens vurderingsfrihet», *Lov og Rett*, 2007 s. 365–374.
- Spesifikt om Sårstelldommen (Rt. 2010 s. 612) – meir djuptloddande enn hovudlitteraturen om denne prinsipielt interessante, men omstridde dommen:
    - Bjørn Henning Østenstad, «Sårstelldommen (Rt. 2010 s. 612) – prejudikat for kva?», *Lov og Rett* 2014 s. 484–501.
    - Monsen, Erik: «Legalitetsprinsippet og tvangsmessig gjennomføring av vask og stell i institusjon i medhold av et snevert, ulovfestet hjemmelsgrunnlag. En kommentar til Sårstelldommen i Rt. 2010 s. 612», i *Undring og erkjennelse. Festskrift til Jan Fridthjof Bernt. 70 år*, Søvig, Karl Harald/Schütz, Sigrid Eskeland og Rasmussen, Ørnulf (red.) (Bergen 2013) s. 419–429.
    - Aslak Syse «'Huleboerdommen' (LoR 2011 s. 283) – feil navn og uklart innhold? – En kommentar», *Lov og Rett*, 2011 s. 628–637

- Njål Wang Andersen og Karl O. Wallevik, «'Huleboerdommen' – riktig diagnose, feil medisin?», *Lov og Rett*, 2011 s. 283–297.
- Alice Kjellevold og Henriette Sinding Aasen, «Huleboer-dommen og bruk av tvang i sykehjem: Rt. 2010 s. 612», *Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og velferdsrett*, 2011 s. 50–68.

Professor (ph.d.) Bjørn Henning Østenstad
Postadresse: Det juridiske fakultet, Postboks 7806, N-5020 Bergen.
Telefon: 55 58 95 81 (a), 988 05 949 (mob.)
E-post: Bjorn.Ostenstad@jur.uib.no

Til Studietuvalet
(her)

Tillegg til sak 7/15

Etter at eg oversende saka for handsaming i SU, har to nye lærebøker nådd min pult. Desse var venta. Vedlagt ligg difor justert framlegg til pensum. Endringane er markert med «spor endring».

Meir konkret har det kome ny utgåve av Bugge si «Lærebok i miljøforvaltningsrett». Dei aktuelle kapitla er om lag 11 sider lenger enn i 3.utgåve – men framleis vil det totale sidetalet i pensum bli redusert med 70-80 sider.

Vidare har Graver kome med ny utgåve av «Alminnelig forvaltningsrett». Denne boka utgjer eit fullverdig alternativ til Eckhoff/Smith og er ført opp som tilleggslitteratur med denne merknaden.

Om det er mogeleg for SU å ta stilling til desse endringane i møtet 20.01.2015, bør pensumliste kunne leggjast ut straks. Søvig (red.) sin antologi om forholdsmessigvurderingar i forvaltningsretten skal vere i trykken og er lova innan 10. februar.

Det juridiske fakultet, 19.01 2015

Bjørn Henning Østenstad
Kursansvarleg for Forvaltningsrett II

Vedlegg:
- Revidert framlegg til pensum

Pensum i jus 123 (Forvaltningsrett II), studieåret 2014/2015

Hovudlitteratur:

1. Torstein Eckhoff og Eivind Smith, *Forvaltningsrett,* 10. utg. 2014: kapitla. 8, 9, 23–26 og 29, 30 og 33.
2. Karl Harald Søvig (red.): *Forholdsmessighetsvurderinger i forvaltningsretten*, 2015: kapitla 2–4 og 10.
3. Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, *Velferdsrett I,* 5. utg. 2012: kapittel 5 og kapittel 10 (punkta 10.1–10.6).
4. Hans Chr. Bugge, *Lærebok i miljøforvaltningsrett,* 43. utg. 20151: kapitla 7–9.

Tilleggslitteratur:

- Hans Petter Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, 4. utg. 2015: kapitla 4–5, 7–16 og 31–32. Utgjer eit fullverdig alternativ til Eckhoff/Smith som hovudlitteratur.
- Torstein Eckhoff og Eivind Smith, *Forvaltningsrett,* 10. utg. 2014: kapitla. 1–4, 6, 10, 27–28 og 31–32. Kan dels tene som ein repetisjon av sentrale grunnomgrep og omsyn, nemnt allereie under Forvaltningsrett I (jus 111), dels som ei utfylling av hovudlitteraturen i djupn og breidd.
- Karl Harald Søvig (red.): *Forholdsmessighetsvurderinger i forvaltningsretten*, 2015: resten av boka. Fyller ut hovudlitteraturen både i breidd og djupn.
- Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, *Velferdsrett I,* 5. utg. 2012: kapitla 2, 4 og kapittel 10 (punkta 10.7–10.11). Fyller ut hovudlitteraturen i breidd og til dels også i djupna.
- Hans Chr. Bugge, *Lærebok i miljøforvaltningsrett,* 3. utg. 2011: kapittel 1 og 5. Kapittel 1 fyller ut i djupn og breidd. Kapittel 5 pensum under tingsrettskurset, men kan no vere nyttig som ein repetisjon.
- Legalitetsprinsippet – meir djuptloddande enn hovudlitteraturen:
    - Roald Hopsnes og Raymond Solberg: «Legalitetsprinsippet», *Jussens Venner,* 2005 s. 77–155.
    - Jan Fridthjof Bernt: «Legalitetsprinsippet og andre hjemmelsspørsmål i den offentlige rett – noen prinsipielle betraktninger», i *Lov og frihet – festskrift til Johs. Andenæs på 70-årsdagen*, Bratholm, Anders/Christie, Nils og Opsahl, Torkel (red.), (Oslo 1982) s. 509–526. Også trykt i *Jussens Venner,* 1983 s. 119–135.
- Forvaltningsskjønn vs. rettsbruksskjønn – meir djuptloddande enn hovudlitteraturen:
    - Marius Stub: «Om «fjordlaksformelen» og forvaltningens subsumsjonsfrihet – En kommentar til Hans Petter Graver», *Lov og Rett*, 2008 s. 166–181.
    - Hans Petter Graver: «Fjordlaksformelen og forvaltningens vurderingsfrihet», *Lov og Rett*, 2007 s. 365–374.
- Spesifikt om Sårstelldommen (Rt. 2010 s. 612) – meir djuptloddande enn hovudlitteraturen om denne prinsipielt interessante, men omstridde dommen:
    - Bjørn Henning Østenstad, «Sårstelldommen (Rt. 2010 s. 612) – prejudikat for kva?», *Lov og Rett* 2014 s. 484–501.

- Monsen, Erik: «Legalitetsprinsippet og tvangsmessig gjennomføring av vask og stell i institusjon i medhold av et snevert, ulovfestet hjemmelsgrunnlag. En kommentar til Sårstelldommen i Rt. 2010 s. 612», i *Undring og erkjennelse. Festskrift til Jan Fridthjof Bernt. 70 år*, Søvig, Karl Harald/Schütz, Sigrid Eskeland og Rasmussen, Ørnulf (red.) (Bergen 2013) s. 419–429.
- Aslak Syse «'Huleboerdommen' (LoR 2011 s. 283) – feil navn og uklart innhold? – En kommentar», *Lov og Rett*, 2011 s. 628–637
- Njål Wang Andersen og Karl O. Wallevik, «'Huleboerdommen' – riktig diagnose, feil medisin?», *Lov og Rett*, 2011 s. 283–297.
- Alice Kjellevold og Henriette Sinding Aasen, «Huleboer-dommen og bruk av tvang i sykehjem: Rt. 2010 s. 612», *Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og velferdsrett*, 2011 s. 50–68.

Tilbake til sakslisten

Sak 8/15

JUS113 Kontraktsrett I Kursansvar 2015/2016

Vi har mottatt følgende fra kursansvarlig Johan Giertsen:

> Da fremmes med dette det formelle forslag om at SU oppnevner Hilde som kursleder kontraktsrett I - jus 113 - for år 2015.

Vedtaksforslaget går ut på at ordningen gjøres gjeldende for studieåret 2015/2016 – det er ingen aktivitet i kurset våren 2015, og det bør ikke være tvil om at vedtaket også omfatter kontinuasjonseksamen i august 2016.

På denne bakgrunnen fremmes følgende

forslag til vedtak:

Førsteamanuensis Hilde Hauge oppnevnes som midlertidig kursansvarlig for JUS113 Kontraktsrett I studieåret 2015/2016.

Tilbake til sakslisten

Sak 8a/15

Sak 8a/15

Til SU

Fra kursansvarlig førsteamanuensis Knut Martin Tande

2015 01 19

Jeg ønsker følgende tillegg til kjernelitteraturen i JUS133 for våren 2015, og ber SU ta stilling til om ønsket kan etterkommes:

* **Nygaard, Rettsgrunnlag og standpunkt, kapittel 6, del II-IV (17 sider) og kapittel 11, del III** (3 sider).

De aktuelle sidene gjelder stoff vi uansett går gjennom på kurset, og flere studenter har blitt forvirret av at disse delene av boken er utelatt, eller ikke dekkes av pensumlitteraturen. Det vil være en pedagogisk vinning å ha disse sidene med.

* **Mæhle/Tande, Lovtolkning i et verdiperspektiv, Festskrift til Jan Fridthjof Bernt, s. 443-458** (16 sider).

Denne artikkelen utdyper helt sentrale poenger på kurset, og inneholder en strukturert skriftlig fremstilling av poenger som behandles mindre strukturert i læreboken. De fleste studenter på JUS133 leser derfor denne artikkelen allerede etter det jeg har fått opplyst.

* **Dragstmo, Individuelle valg og vurderinger - noen kommentarer til Knut Martin Tande, Jussens Venner 2014, s. 121-140** (20 sider)

Denne artikkelen går inn på sentrale spørsmål på kurset, og er skrevet spesielt for å utfordre studentene på JUS133 (og undertegnede!).

Samlet representerer de foreslåtte endringene etter min mening ingen reell økning av lesebelastningen på kurset. Tvert imot bidrar tilleggene til å strukturere, utdype og problematisere allerede eksisterende litteratur på kurset, slik at studentene lettere kan forstå de ulike delene av metodefaget.

Det kan også nevnes at studentene våren 2015, som ledd i digitaliseringsprosessen, vil få mer veiledning knyttet til litteraturen i JUS133, sammenliknet med tidligere år.

Med håp om positiv respons,

Knut Tande

Tilbake til sakslisten